

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

17. října 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Směrnice 1999/70/ES – Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřená mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS – Ustanovení 4 – Veřejný sektor – Učitelé – Přijímání zaměstnanců na dobu určitou do státní služby na základě výběrového řízení podle kvalifikačních předpokladů – Stanovení počtu odpracovaných let – Částečné zohlednění dob odpracovaných na základě pracovních smluv na dobu určitou – Následné zpětné započítání nezohledněných odpracovaných dob – Absence vlivu na posouzení existence diskriminace“

Ve věci C-322/23 [Lufoni]¹,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Tribunale di Lecce (soud prvního stupně v Lecce, Itálie) ze dne 22. května 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 24. května 2023, v řízení

ED

proti

Ministero dell’Istruzione e del Merito,

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení: F. Biltgen, předseda senátu vykonávající funkci předsedy sedmého senátu, M. L. Arastey Sahún (zpravodajka), předsedkyně pátého senátu, a J. Passer, soudce,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS): C. D’Aloisio, E. De Rose, E. Sciplino a A. Sgroi, avvocati,

* Jednací jazyk: italština.

¹ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

- za italskou vládu: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: L. Fiandaca a F. Sclafani, avvocati dello Stato,
- za Evropskou komisi: D. Recchia a F. van Schaik, jako zmocněnkyně,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené dne 18. března 1999 (dále jen „rámcová dohoda“), která je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. 1999, L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi ED na straně jedné a Ministero dell’Istruzione e del Merito (ministerstvo školství a zásluh, Itálie) a Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) [Národní institut sociálního zabezpečení (INPS), Itálie] na straně druhé, ohledně výpočtu let, které ED odpracoval na základě řady smluv na dobu určitou uzavřených v postavení učitele, který není ve služebním poměru, ke dni jeho přijetí do služebního poměru.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Ustanovení 3 rámcové dohody uvádí:

„Pro účely této dohody se rozumí:

1. ‚zaměstnancem v pracovním poměru na dobu určitou‘ osoba s pracovní smlouvou nebo poměrem uzavřeným přímo mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, pokud skončení pracovní smlouvy nebo poměru je určeno objektivními podmínkami, jakými jsou dosažení určitého dne, dokončení určitého úkolu nebo vznik určité události;
2. ‚srovnatelným zaměstnancem v pracovním poměru na dobu neurčitou‘ zaměstnanec s pracovní smlouvou nebo poměrem na dobu neurčitou ve stejném zařízení, který vykonává stejnou nebo podobnou práci/povolání, s přihlédnutím ke způsobilosti/schopnostem. Pokud v závodě není žádný srovnatelný zaměstnanec v pracovním poměru na dobu neurčitou, je srovnání provedeno s odkazem na příslušnou kolektivní smlouvu nebo, pokud není žádná kolektivní smlouva příslušná, v souladu s právními předpisy státu, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi.“

4 Ustanovení 4 body 1 a 4 této rámcové dohody zní takto:

„1. Pokud jde o pracovní podmínky, nesmí být se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody.

[...]

4. Pro zaměstnance v pracovním poměru na dobu určitou platí stejná kritéria počtu odpracovaných let týkající se určitých pracovních podmínek jako pro zaměstnance v pracovním poměru na dobu neurčitou, ledaže je možné rozdílná kritéria počtu odpracovaných let ospravedlnit objektivními důvody.“

Italské právo

Legislativní nařízení č. 297/1994

- 5 Článek 485 odst. 1 decreto legislativo č. 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado (legislativní nařízení č. 297 o kterém se schvaluje konsolidované znění legislativních ustanovení použitelných v oblasti školství a vztahujících se na všechny typy a stupně škol) ze dne 16. dubna 1994 (GURI č. 115 ze dne 19. května 1994, běžný doplněk č. 79), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „legislativní nařízení č. 297/1994“), stanoví:

„Pedagogickým pracovníkům středních a uměleckých škol se služba vykonávaná ve výše uvedených státních a rovnocenných školách, včetně škol v zahraničí, v postavení učitele, který není ve služebním poměru, uznává jako služba vykonaná ve služebním poměru pro právní a ekonomické účely v plném rozsahu za první čtyři roky a v rozsahu dvou třetin za případné dodatečné období a pro ekonomické účely v rozsahu zbývajících jedné třetiny. Hospodářské nároky vyplývající z tohoto uznání jsou zachovány a posuzovány ve všech platových třídách následujících po platové třídě, která byla zaměstnanci přiznána v okamžiku tohoto uznání.“

- 6 Článek 489 odst. 1 tohoto legislativního nařízení stanoví:

„Pro účely uznání uvedeného v předchozích člancích se výuková služba považuje za vykonávanou po celý školní rok, pokud její rozsah naplňoval požadavky stanovené pro účely platnosti trvání školního roku vzdělávacím systémem platným k okamžiku, kdy byla uvedena výuková služba vykonána.“

Zákon č. 124/1999

- 7 Článek 11 odst. 14 legge n. 124 – Disposizioni urgenti in materia di personale scolastico (zákon č. 124 o naléhavých ustanoveních v oblasti pracovníků ve školství) ze dne 3. května 1999 (GURI č. 107 ze dne 10. května 1999), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon č. 124/1999“):

„Článek 489 odst. 1 [legislativního nařízení č. 297/1994] je třeba chápat v tom smyslu, že výuková služba vykonaná učitelem, který není ve služebním poměru, je považována od školního roku 1974–

1975 za vykonanou během celého školního rok, pokud trvala alespoň 180 dnů, nebo pokud byla vykonávána nepřetržitě od 1. února do dokončení závěrečného hodnocení žáků.“

Nariadení prezidenta č. 399/1988

- 8 Článek 4 odst. 3 decreto del Presidente della Repubblica n. 399 – Norme risultanti dalla disciplina prevista dall'accordo per il triennio 1988–1990 del 9 giugno 1988 relativo al personale del comparto scuola (nařízení prezidenta republiky č. 399 o pravidlech vyplývajících z právní úpravy stanovené dohodou pro tříleté období 1988–1990 ze dne 9. června 1988 o pracovních ve školství) ze dne 23. srpna 1988 (GURI č. 213 ze dne 10. září 1988, běžný doplněk č. 85, dále jen „nařízení prezidenta č. 399/1988“), stanoví:

„Po dosažení 16. roku služby u učitelů vyšších středních škol, kteří mají vysokoškolské vzdělání, 18. roku u administrativních koordinátorů, učitelů mateřských a základních škol, učitelů nižších středních škol a vyšších středních škol, kteří nemají vysokoškolské vzdělání, 20. roku u asistentů a pomocných pracovníků, 24. roku u učitelů hudebních konzervatoří a akademií se pro účely pozdějšího zařazování do platových tříd uplatní v plném rozsahu počet odpracovaných let, který byl zohledněn pouze pro ekonomické účely.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 9 ED pracoval jako učitel na vyšší střední škole na základě několika smluv na dobu určitou v průběhu školních let 1996/1997 až 1998/1999, 2000/2001 až 2009/2010 a 2011/2012 až 2014/2015 před tím, než byl přijat s účinností od 1. září 2015 do služebního poměru na základě výběrového řízení podle kvalifikačních předpokladů.
- 10 Při tomto přijetí do služebního poměru byla ED podle použitelné vnitrostátní právní úpravy přiznána pro právní a ekonomické účely služební léta dosažená na základě těchto smluv na dobu určitou ve výši 10 let, 5 měsíců a 10 dnů.
- 11 Vzhledem k tomu, že ED měl za to, že výpočet těchto služebních let je v rozporu s ustanovením 4 rámcové dohody, jelikož nezohledňuje celou dobu, kterou odpracoval před svým přijetím do služebního poměru, podal dne 22. dubna 2021 žalobu k Tribunale di Lecce (soud prvního stupně v Lecce, Itálie), který je předkládajícím soudem, kterou se domáhal, aby mu byla přiznána služební léta dosažená na základě uvedených smluv na dobu určitou ve výši 10 let, 10 měsíců a 17 dnů.
- 12 Pokud jde o systém výpočtu služebních let stanovený vnitrostátní právní úpravou, tento soud nejprve uvádí, že čl. 11 odst. 14 zákona č. 124/1999 stanoví, že pokud v daném školním roce trvala služba učitele, který není ve služebním poměru, nejméně 180 dnů nebo byla vykonávána od 1. února do dokončení závěrečného hodnocení žáků, má se za to, že byla vykonávána během celého školního roku. Naopak nesplňuje-li taková služba žádnou z těchto dvou podmínek, není zohledněna.
- 13 Z předkládacího rozhodnutí v tomto ohledu vyplývá, že v případě ED nebyly školní roky 2000/2001, 2011/2012 a 2012/2013 zohledněny, jelikož pro tyto roky délka jeho služby nesplňovala podmínky stanovené v uvedeném čl. 11 odst. 14 zákona č. 124/1999.

- 14 Dále poté, co byla doba služby vypočtena podle pravidel uvedených v bodě 12 tohoto rozsudku, je tato doba v souladu s článkem 485 legislativního nařízení č. 297/1994 zohledněna v plném rozsahu pro první čtyři roky, kdežto pro následující roky se zohledňuje v rozsahu dvou třetin pro právní a ekonomické účely. Zbývající třetina se zohledňuje pro ekonomické účely, a sice pro účely následných zařazení do platové tabulky, ve lhůtách stanovených v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988, a zejména po dosažení 16. roku služby u učitelů vyšších středních škol, kteří mají vysokoškolské vzdělání.
- 15 Předkládající soud dodává, že čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988 má zvláštní význam pro vyřešení sporu v původním řízení, jelikož podle tohoto ustanovení je možné pro ekonomické účely, tedy pro účely, které jsou předmětem tohoto sporu, zpětně započítat část odpracovaných let, která není zohledněna při přijetí dotyčné osoby do služebního poměru. Osobám, které se nacházejí ve stejné situaci jako ED, tedy není uznání celé doby služby, kterou vykonaly jako učitelé, kteří nejsou ve služebním poměru, odmítnuto, ale je pouze odloženo po dosažení 16. roku služby.
- 16 Předkládající soud uvádí, že v rozsudku ze dne 20. září 2018, Motter (C-466/17, dále jen „rozsudek Motter“, EU:C:2018:758), který se týkal systému výpočtu odpracovaných let dotčeného ve věci v původním řízení, Soudní dvůr nezohlednil zejména tento čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988, jelikož předkládací rozhodnutí ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, toto ustanovení nezmiňovalo. Podle předkládajícího soudu je tedy v projednávané věci nezbytné položit Soudnímu dvoru nové předběžné otázky a poskytnout úplnější právní rámec.
- 17 Předkládající soud též upřesňuje, že skutečnosti uvedené Soudním dvorem v témže rozsudku ohledně srovnatelnosti dotčených situací a objektivního odůvodnění, jichž se dovolává italská vláda, jsou použitelné na projednávanou věc.
- 18 Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) v rozsudku č. 31149 ze dne 28. listopadu 2019, který byl vydán na základě rozsudku Motter, rozhodl, že článek 485 legislativního nařízení č. 297/1994 je v rozporu s ustanovením 4 rámcové dohody, a že použití tohoto článku 485 musí tudíž být vyloučeno, pokud počet odpracovaných let učitelů zaměstnaných na dobu určitou, kteří jsou následně přijati do služebního poměru, vypočtený v souladu s kritérii uvedenými v článku 485, jakož i v článku 489 tohoto legislativního nařízení, doplněného čl. 11 odst. 14 zákona č. 124/1999, je nižší než počet odsloužených let, který by byl přiznán učiteli ve srovnatelné situaci, jenž byl od svého přijetí do služebního poměru zaměstnán na dobu neurčitou.
- 19 Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) tedy rozhodl, že existence diskriminace musí být posuzována na základě porovnání počtu odsloužených let vyplývajících z výpočtu stanoveného každým ze dvou systémů výpočtu uvedených v předchozím bodě k datu přijetí dotyčné osoby do služebního poměru, aby tak byl použit výhodnější systém.
- 20 V projednávané věci ED na základě zásad vytyčených Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) požaduje, aby mu byla přiznána služební léta ve výši 10 let, 10 měsíců a 17 dnů, tedy o 5 měsíců a 7 dnů víc, než jsou služební léta, která mu byla přiznána.
- 21 Předkládající soud poznamenává, že podle systému výpočtu, kterého se ED dovolává, by dotyčný pozbyl zejména nárok stanovený v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988 na to, aby mu byla po dosažení 16. roku služby přiznána pouze pro ekonomické účely dodatečná služební léta ve výši 3 let, 2 měsíců a 20 dnů.

- 22 Skutečnost, že podle judikatury Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) je rozhodujícím okamžikem pro posouzení existence diskriminace podle ustanovení 4 rámcové dohody okamžik přijetí do služebního poměru, by měla v praxi za následek zvýšení počtu odpracovaných let v případě ED o přibližně 5 měsíců, ale odeprání nároku na uznání dodatečné odpracované doby, jež je zmíněno v předchozím bodě.
- 23 Předkládající soud má tudíž za to, že systém výpočtu odpracovaných let vycházející z judikatury Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) vede k větším rozdílům mezi zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří se nacházejí ve srovnatelných situacích, než systém výpočtu odpracovaných let, který je stanoven v článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994 a na jehož diskriminační povahu tento soud poukázal, což by mohlo být v rozporu se zásadami vytyčenými Soudním dvorem v rozsudku ze dne 18. října 2012, Valenza a další (C-302/11 až C-305/11, EU:C:2012:646).
- 24 V důsledku toho si předkládající soud klade otázku, zda může zpětné započítání odpracovaných let, které je stanoveno v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988, představovat objektivní odůvodnění odlišného zacházení, o kterém bylo rozhodnuto, že je v rozporu s ustanovením 4 rámcové dohody.
- 25 Tento soud však v tomto ohledu v podstatě zdůrazňuje, že toto zpětné započítání odpracovaných let na základě uvedeného čl. 4 odst. 3 může být považováno za budoucí a nejistou skutkovou okolnost související se skutkovými aspekty specifickými pro každou osobu.
- 26 Za těchto podmínek se Tribunale di Lecce (soud prvního stupně v Lecce) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Brání ustanovení 4 [rámcové dohody] takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava obsažená v člancích 485 a 489 legislativního nařízení č. 297/1994, v čl. 11 odst. 14 zákona č. 124/99 a v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta [...] č. 399/88, která stanoví, že se započítávají roky odpracované v rámci pracovního poměru na dobu určitou s přihlédnutím k citovanému čl. 11 odst. 14 v plném rozsahu jen za první čtyři roky, přičemž následující roky se zohledňují v poměru 2/3 pro právní a ekonomické účely a zbývající třetina pouze pro ekonomické účely, a to po dosažení stanovené délky odpracovaných let v souladu s čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta [...] č. 399/88?
- 2) Musí v každém případě vnitrostátní soud pro účely posouzení, zda se jedná o diskriminaci ve smyslu ustanovení 4 [rámcové dohody], zohlednit pouze roky odpracované v rámci pracovního poměru na dobu určitou a uznané v okamžiku přijetí do služebního poměru, nebo naopak musí zohlednit celou právní úpravu režimu těchto odpracovaných let, a tedy i pravidla, která stanoví, že v období po přijetí do služebního poměru se započítávají odpracované roky v plném rozsahu pouze pro ekonomické účely?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

- 27 Italská vláda tvrdí, že předběžné otázky jsou nepřípustné, jelikož odpověď na ně nevyvolává žádné pochybnosti, zejména s ohledem na rozsudek Motter. Kromě toho je první otázka hypotetická, jelikož odráží rozpor předkládajícího soudu s judikaturou Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) a vnitrostátní právní řád nabízí prostředky k překonání takového rozporu.
- 28 V tomto ohledu podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu zavedeného článkem 267 SFEU je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 9. března 2023, Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, bod 31 a citovaná judikatura).
- 29 V projednávané věci je nejprve třeba připomenout, že vnitrostátnímu soudu není v žádném případě zapovězeno, aby položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, o jejímž zodpovězení nelze podle názoru jednoho ze zúčastněných v řízení před Soudním dvorem rozumně pochybovat. I kdyby tomu tak bylo, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahující takové otázky se nestává nepřípustnou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 2023, Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, bod 33 a citovaná judikatura).
- 30 Předkládající soud dále uvádí důvody, proč je podle něj odpověď na položené otázky nezbytná pro vyřešení sporu v původním řízení. V tomto ohledu tvrdí, že má pochybnosti o souladu závěrů, které Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) vyvodil z rozsudku Motter, s judikaturou Soudního dvora. Dodává, že v uvedeném rozsudku Soudní dvůr nezohlednil všechny aspekty vnitrostátní právní úpravy dotčené v původním řízení a že přetrvávají pochybnosti ohledně výkladu ustanovení 4 rámcové dohody v takových situacích, jako je situace ED. Problém nadnesený v první otázce tedy není hypotetický.
- 31 Z toho vyplývá, že předběžné otázky jsou přípustné.

K věci samé

- 32 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být ustanovení 4 rámcové dohody vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely uznání počtu odpracovaných let zaměstnance při jeho přijetí do služebního poměru omezuje zohlednění dob odpracovaných nad rámec čtyř let na základě pracovních smluv na dobu určitou na dvě třetiny, a to i v případě, kdy je zbývající třetina odpracovaných let po dosažení určitého počtu odsloužených let zpětně započítána pouze pro ekonomické účely.
- 33 V tomto ohledu je nutno připomenout, že ustanovení 4 rámcové dohody, které má přímý účinek, stanoví v bodě 1 zákaz zacházet se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou, pokud jde o pracovní podmínky, méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody. Bod 4 tohoto ustanovení 4 stanoví stejný zákaz, pokud jde o kritéria počtu odpracovaných let týkající se

určitých pracovních podmínek (rozsudek ze dne 30. listopadu 2023, Ministero dell'Istruzione a INPS, C-270/22, dále jen „rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS“, EU:C:2023:933, body 52 a 53, jakož i citovaná judikatura).

- 34 Soudní dvůr již rozhodl, že taková pravidla, jako jsou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, jež upravují doby služby, které je třeba odpracovat pro zařazení do určité platové třídy, patří pod pojem „pracovní podmínky“ ve smyslu uvedeného ustanovení 4 (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 55 a citovaná judikatura).
- 35 Za účelem odpovědi na položené otázky je tedy třeba zkoumat, zda taková vnitrostátní právní úprava, o kterou jde ve věci v původním řízení, zakládá odlišné zacházení ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody, a poté případně určit, zda takové odlišné zacházení může být ospravedlněno objektivními důvody ve smyslu tohoto ustanovení.
- 36 Pokud jde zaprvé o otázku, zda vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení zakládá odlišné zacházení ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody, je třeba uvést, že předkládací rozhodnutí zmiňuje čl. 485 odst. 1 a čl. 489 odst. 1 legislativního nařízení č. 297/1994, čl. 11 odst. 14 zákona č. 124/1999, jakož i čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988.
- 37 Článek 485 odst. 1 legislativního nařízení č. 297/1994 byl předmětem věci, ve které byl vydán rozsudek Motter.
- 38 Předkládající soud tvrdí, že v této věci neměl Soudní dvůr k dispozici úplný právní rámec, což je důvod, proč se rozhodl podat tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. V této souvislosti zmiňuje ostatní ustanovení uvedená výše v bodě 36 tohoto rozsudku.
- 39 V tomto ohledu je třeba podotknout, že důvody uvedené předkládajícím soudem k předložení projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jsou v podstatě stejné jako důvody, které vedly Tribunale ordinario di Ravenna (soud prvního stupně v Ravenně, Itálie) k předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která vedla k vydání rozsudku Ministero dell'Istruzione a INPS, jak vyplývá z bodu 41 posledně zmíněného rozsudku. Uvedený rozsudek byl vyhlášen dne 30. listopadu 2023, tedy po předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v projednávané věci.
- 40 V uvedeném rozsudku Soudní dvůr uvedl, že v souladu s vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení lze u učitelů v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří byli přijati na základě výběrového řízení, pro účely jejich zařazení do platové třídy zohlednit jimi odpracovanou dobu pro účely služebního věku v plném rozsahu (v tomto smyslu viz rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 57).
- 41 Naproti tomu, pokud jde o učitele zaměstnané na dobu určitou, kteří byli přijati do služebního poměru na základě výběrového řízení podle kvalifikačních předpokladů, doby, které v rámci pracovního poměru na dobu určitou odpracovali v průběhu školního roku a které nedosahují minimálního rozsahu, jenž je stanoven v článku 489 legislativního nařízení č. 297/1994 ve znění doplněném článkem 11 odst. 14 zákona č. 124/1999, se nezohledňují pro účely uznání jejich služebního věku. Mimoto doby, které těchto minimálních rozsahů dosahují, jsou uznány v plném rozsahu pouze do výše čtyř let a pro další roky je toto uznání podle článku 485 legislativního nařízení č. 297/1994 omezeno na dvě třetiny těchto dob (v tomto smyslu viz rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 58). Jak bylo uvedeno v bodě 13 tohoto rozsudku, všechna tato ustanovení byla na ED uplatněna.

- 42 Navíc v bodě 59 rozsudku Ministero dell'Istruzione a INPS Soudní dvůr výslovně zohlednil mechanismus zpětného započítání stanovený v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988, podle kterého může být jedna třetina odpracovaných let, která nebyla zohledněna při přijetí do služebního poměru, případně po uplynutí určité doby zpětně započítána pro účely následného zařazení dotyčných učitelů do platových tabulek. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že k takovému zpětnému započítání může dojít až po zvláště dlouhé době, a sice mezi 16. a 24. rokem služby. Rovněž v podstatě poznamenal, že toto zpětné započítání je platné pouze tehdy, pokud je dotyčný učitel po uplynutí této doby stále součástí sboru zaměstnanců ministerstva školství a zásluh.
- 43 S ohledem na všechna ustanovení uvedená ve dvou předchozích bodech Soudní dvůr rozhodl, že taková vnitrostátní právní úprava, o kterou šlo ve věci v původním řízení, zavádí odlišné zacházení v neprospěch učitelů v pracovním poměru na dobu určitou oproti učitelům přijatým na dobu neurčitou na základě otevřených výběrových řízení, na něž se omezení zmíněná v předchozím bodě nevztahují (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 60).
- 44 Z rozsudku Ministero dell'Istruzione a INPS tedy vyplývá, že taková právní úprava, o kterou šlo ve věci v původním řízení, zakládá odlišné zacházení ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody a že mechanismus zpětného započítání stanovený v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988, kterému předkládající soud přikládá zvláštní význam, je součástí pravidel zakládajících takové odlišné zacházení.
- 45 Jak zdůrazňuje sám předkládající soud, je třeba dodat, že ačkoli dvě třetiny odpracovaných let zohledněných při přijetí učitele do služebního poměru jsou zohledněny pro právní a ekonomické účely, k případnému zpětnému započítání jedné třetiny zbývajících odpracovaných let podle čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988 dochází pouze k ekonomickým účelům.
- 46 Z toho vyplývá, že uvedený mechanismus zpětného započítání se vyznačuje nejen skutečností uvedenou v bodě 42 tohoto rozsudku, že jeho případné použití, které podléhá podmínce, že dotyčná osoba stále vykonává činnost učitele ve služebním poměru, je odloženo o několik let – v případě ED po dosažení 16. roku jeho služby – a je tedy budoucí a nejistá, ale rovněž skutečností, že i když je tento mechanismus použit, jeho účinky jsou omezené.
- 47 Skutečnost, že v některých případech může být použití tohoto mechanismu podle daných okolností pro dotyčné učitele příznivé, může tedy případně pouze částečně kompenzovat odlišné zacházení, kterému byli v okamžiku přijetí do služebního poměru vystaveni uplatněním takové vnitrostátní právní úpravy, o kterou jde ve věci v původním řízení.
- 48 V každém případě se existence méně příznivého zacházení ve smyslu ustanovení 4 bodu 1 rámcové dohody posuzuje objektivně [rozsudek ze dne 20. února 2024, X (Neuvedení výpovědních důvodů), C-715/20, EU:C:2024:139, bod 51]. Existence rozdílného zacházení musí být tudíž posuzována s ohledem na skutkové a právní okolnosti, které mohou být zjištěny v okamžiku, kdy se jej dovolává osoba, která má za to, že se stala jeho obětí, aniž by mohly být zohledněny případné budoucí prvky, jejichž samotná existence a přesný dosah zůstávají v tomto okamžiku nejisté.
- 49 Aby však rozdílné zacházení představovalo diskriminaci, která je zakázána ustanovením 4 rámcové dohody, musí se týkat srovnatelných situací a nesmí být ospravedlnitelné objektivními důvody (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 61 a citovaná judikatura).

- 50 Pokud jde zadruhé o srovnatelnost dotčených situací, je třeba pro posouzení, zda zaměstnanci vykonávají stejnou nebo podobnou práci ve smyslu rámcové dohody, v souladu s ustanovením 3 bodem 2 a ustanovením 4 bodem 1 této rámcové dohody posoudit, zda s přihlédnutím k souboru faktorů, jako jsou povaha práce, podmínky vzdělání a pracovní podmínky, mohou být tito zaměstnanci považováni za osoby ve srovnatelné situaci. Je-li prokázáno, že v době, kdy byli zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zaměstnání, vykonávali stejné úkoly jako zaměstnanci zaměstnaní tímtež zaměstnavatelem na dobu neurčitou, nebo zastávali stejné pracovní místo jako posledně uvedení zaměstnanci, je třeba mít v zásadě za to, že situace obou kategorií zaměstnanců jsou srovnatelné (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, body 62 a 63 a citovaná judikatura).
- 51 V tomto ohledu z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že ve věci v původním řízení je nesporné, že dotčené situace jsou srovnatelné, zejména pokud jde o činnosti vykonávané učiteli zaměstnanými na dobu určitou a učiteli zaměstnanými na dobu neurčitou.
- 52 Soudní dvůr již ostatně rozhodl, že činnosti, jež vykonávají učitelé, kteří nejsou ve služebním poměru, jako je ED, je v zásadě třeba považovat za srovnatelné s činnostmi vykonávanými učiteli v pracovním poměru na dobu neurčitou (v tomto smyslu viz rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 67 a citovaná judikatura).
- 53 Zatřetí, pokud jde o otázku, zda takové odlišné zacházení, o které jde ve věci v původním řízení, může být ospravedlněno „objektivními důvody“ ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody, je třeba připomenout, že tento pojem musí být chápán tak, že neumožňuje ospravedlnit odlišné zacházení mezi zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou a zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze tím, že toto odlišné zacházení je stanoveno vnitrostátní obecnou a abstraktní normou. Uvedený pojem vyžaduje, aby bylo zjištěné nerovné zacházení odůvodněno existencí určitých a konkrétních skutečností, jež charakterizují dotčené pracovní podmínky ve zvláštním kontextu, v němž se nachází (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 69 a citovaná judikatura).
- 54 Na základě objektivních a transparentních kritérií musí být možné ověřit, že tato nerovnost odpovídá skutečné potřebě, může dosáhnout sledovaného cíle a je k tomuto účelu nezbytná. Tyto skutečnosti mohou vyplývat zejména ze specifické povahy úkolů, pro jejichž plnění byly smlouvy na dobu určitou uzavřeny, a z jejich vlastností, nebo případně ze sledování legitimního cíle sociální politiky členského státu (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 70 a citovaná judikatura).
- 55 V projednávané věci předkládající soud tvrdí, že objektivní důvody uplatněné italskou vládou ve věci, ve které byl vydán rozsudek Motter, lze přenést na projednávanou věc. Z bodu 42 posledně zmíněného rozsudku vyplývá, že tato vláda se v podstatě dovolávala cílů spočívajících v zohlednění rozdílů ve výkonu povolání mezi učiteli ve služebním poměru přijatými od počátku na základě otevřených výběrových řízení a učiteli, kteří byli přijati do služebního poměru až poté, co získali odbornou praxi na základě pracovních smluv na dobu určitou, a dále v zabránění vzniku obrácené diskriminace v neprospěch prvně uvedených. Je třeba rovněž upřesnit, že uvedená vláda v písemném vyjádření odkazuje rovněž na cíle zkoumané Soudním dvorem v rozsudku Motter.
- 56 Podle judikatury Soudního dvora může každý z těchto cílů představovat „objektivní důvod“ ve smyslu ustanovení 4 bodu 1 nebo bodu 4 rámcové dohody (rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 73 a citovaná judikatura).

- 57 Soudní dvůr rovněž připustil, že uvedené cíle lze v zásadě a s výhradou ověření předkládajícím soudem považovat za cíle, které se snaží reagovat na skutečnou potřebu, a že vnitrostátní právní předpisy dotčené ve věci v původním řízení lze v zásadě považovat za způsobilé k dosažení těchto cílů (v tomto smyslu viz rozsudek Ministero dell'Istruzione a INPS, body 75 a 76 a citovaná judikatura).
- 58 Soudní dvůr však rozhodl, že taková právní úprava, o kterou šlo ve věci v původním řízení, překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení obou cílů uvedených v bodě 55 tohoto rozsudku, jelikož stanoví, že výuková služba, která nedosáhla délky 180 dnů v roce nebo nebyla vykonávána nepřetržitě od 1. února do dokončení závěrečného hodnocení žáků, není zohledněna, a to ani v omezeném rozsahu, a jelikož je toto vyloučení spojeno s omezením započtení odpracovaných let nad rámec čtyř let na základě pracovních smluv na dobu určitou na dvě třetiny (v tomto smyslu viz Ministero dell'Istruzione a INPS, bod 81).
- 59 Soudní dvůr tedy v bodě 84 rozsudku Ministero dell'Istruzione a INPS rozhodl, že ustanovení 4 rámcové dohody brání takové vnitrostátní právní úpravě, o kterou šlo ve věci v původním řízení, přičemž pro účely tohoto výkladu zohlednil skutečnost, že tato právní úprava umožňuje po dosažení určitého počtu let služby zpětně započítat pro ekonomické účely jednu třetinu odpracovaných let, která nebyla zohledněna při přijetí dotčené osoby do služebního poměru.
- 60 Předkládající soud konečně poukazuje na možnost, že objektivní odůvodnění odlišného zacházení dotčeného ve věci v původním řízení spočívá v tomto mechanismu zpětného započítání, který je stanoven v čl. 4 odst. 3 nařízení prezidenta č. 399/1988.
- 61 V tomto ohledu je kromě toho, že použití tohoto mechanismu je budoucí a nejisté, a že i když se použije, má pouze omezený dosah, třeba konstatovat, že jelikož je uvedený mechanismus součástí pravidel zakládajících takové odlišné zacházení, jak vyplývá z bodu 44 tohoto rozsudku, nelze se jej dovolávat jako „objektivního důvodu“ ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody k ospravedlnění tohoto odlišného zacházení.
- 62 S ohledem na výše uvedené úvahy je na položené otázky třeba odpovědět tak, že ustanovení 4 rámcové dohody musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely uznání počtu odpracovaných let zaměstnance při přijetí do služebního poměru omezuje zohlednění dob odpracovaných nad rámec čtyř let na základě pracovních smluv na dobu určitou na dvě třetiny, a to i v případě, že je zbývající třetina odpracovaných let po dosažení určitého počtu let služby zpětně započítána pouze pro ekonomické účely.

K nákladům řízení

- 63 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999, jež je obsažena v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999

o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS,

musí být vykládáno v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely uznání počtu odpracovaných let zaměstnance při přijetí do služebního poměru omezuje zohlednění dob odpracovaných nad rámec čtyř let na základě pracovních smluv na dobu určitou na dvě třetiny, a to i v případě, že je zbývající třetina odpracovaných let po dosažení určitého počtu let služby zpětně započítána pouze pro ekonomické účely.

Podpisy